

Frivilligstrategi Sauda kommune

2022 -2031

Innledning

Sydande Sauda – eit kraftsenter.

Me skal styrka Sauda som eit kraftsenter der alle er velkomne inn «i varmen».

Dette er visjonen i Saudas kommuneplan 2019 – 2031.

En sydende frivillighet er en av pilarene i et kraftfullt lokalsamfunn. Frivilligheten er omfattende og inkluderer både lag og organisasjoner og enkeltpersoner.

Deltakelse i frivillighet gir saudabuen mulighet til realisere interessene sine og bidra til nærmiljøet. Frivilligheten gir oss følelse av tilhørighet og fellesskap. Den skaper gode og inkluderende lokalmiljøer og styrker demokratiet. Deltakelse i frivillighet er meningsfullt gjennom hele livsløpet. Men Sauda har en særlig stor mulighet for nyrekruttering i årene som kommer som følge av at mange arbeidstakere helt eller delvis vil gå av med pensjon. Lokalsamfunnet vil dermed få en stor ubrukt arbeidsevne. Den har stort potensiale for så vel lokalsamfunnet som enkeltmennesket. Å være til nytte og få brukt seg selv er bra for både fysisk og mental helse.

For å legge til rette for fortsatt vekst og utvikling for frivilligheten er det utviklet en frivilligstrategi for Sauda.

Bakgrunn

KS (Kommunesektorens interesseorganisasjon) har i samarbeid med Frivillighet Norge laget en plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor.

Samarbeid mellom frivillighet og kommune er også trukket fram i det kommunale planverket. I innledningen til **Kommunedelplan for oppvekst og kultur i Sauda 2015-2023** står følgende:

Kommunedelplanen skal (vidare) vera ein reiskap for sterkare samhandling og samarbeid internt mellom einingane i kommunen, men òg med brukarar, føresette, næringsliv samt lag og foreiningar i Sauda.

Frivillighet blir videre vektlagt i **Kommunedelplan for helse og omsorg i Sauda 2017–2027**. Under strategi «Offentleg – private modellar for helse- og omsorgstenester» står følgende mål:

Samarbeida og samordna ressursar med friviljuge organisasjonar og private aktørar som har mål og føremål knytt til førebyggjande eller behandlande helse og omsorg. Samarbeidet og samordninga er prega av å vera langsiktig, forpliktande og verdsetjande.

I **kommuneplan 2019 – 2031** er også samarbeid en uttalt strategi. Under punktet «Innovasjon, samarbeid og samskaping» står blant annet dette:

Utvikle nye løsnings sammen med andre, og etablere arbeidsformer der kommunen, offentlig sektor, næringsliv, lag, foreninger og enkeltpersoner skaper gode løsninger i fellesskap.

Et av målene i kommuneplanens handlingsplan 2020 - 2024 er å utarbeide en frivilligstrategi.

Formål med strategien

Målet er å utvikle en helhetlig frivilligstrategi for Sauda. En aktiv og levende frivillig sektor har grunnleggende betydning for utvikling av et inkluderende, helsebyggende og levende lokalsamfunn.

Frivilligstrategien inneholder grunnleggende prinsipper og overordnede rammer for kommunens samspill med frivillig sektor.

Strategien skal gi et fundament for et konstruktivt, forutsigbart og langsiktig samspill mellom kommunen og frivillig sektor.

En vellykket strategi forutsetter godt samarbeid på tvers av ulike kommunale enheter, ikke minst på bakgrunn av «Leve hele livet- reformen». Rapporten som ble utarbeidet til denne trekker frem frivilligheten som en avgjørende og viktig aktør/faktor. Mange aktiviteter og tjenester i regi av Frivilligsentralen og andre frivillige, har allerede eksistert i lang tid både på bofelleskap og hos hjemmeboende eldre med behov for hjelp. Eksempler er følgetjeneste, besøksvenner og kulturell underholdning. Målet er å utvikle denne aktiviteten ytterligere.

Frivilligstrategien åpner også for samarbeid med privat næringsliv der dette kan være naturlig.

Planprosess

Andre kommuner har erfart at det å utvikle en frivilligstrategi er en omfattende prosess. Sauda trakk derfor organisasjonen Frivillighet Norge inn i arbeidet. De har gjennomført et todelt opplegg:

1. *Kartlegging av de frivillige lag og organisasjonene i Sauda.*

For å få bedre oversikt over foreningslivet og utfordringene deres ble det gjennomført en omfattende spørreundersøkelse blant lag og foreninger i september 2019. Svarprosenten ble 60 %, noe som ifølge Frivillighet Norge er bra.

Svarene munnet ut i en rapport som ble presentert i møter med kommeledelse og lag/foreninger 18. februar 2020.

2. *Dialogmøter med kommuneledelse og lag/foreninger*

12. november 2019 hadde Frivillighet Norge dialogmøter med kommuneledelse på dagtid og lag/organisasjoner på kveldstid. Tema var frivillighetens rolle for utvikling av lokalsamfunn og verdien av samarbeid mellom lag og foreninger og kommunen.

Vi har vært opptatt av å involvere lags- og organisasjonslivet i hele prosessen, og engasjementet har vært stort! I tillegg til høy svarprosent var det stor interesse for dialogmøtet med lag og foreninger. Over 50 personer møtte. Siden flere av disse representerte flere lag og foreninger, var totalt sett en stor andel av Saudas lag- og organisasjonsliv representert.

I tillegg til opplegget til Frivillighet Norge gjennomførte enhet for kultur en intern kartlegging innen de ulike enhetene i kommunen. Følgende spørsmål ble stilt:

1. Har din enhet samarbeid med frivillige i dag?
2. Dersom ja; hvilken form for samarbeid? Hvordan fungerer samarbeidet?

3. Hvilke ønsker/behov har dere for framtidig samarbeid med frivillige i framtiden?
Hvorfor?

Ni enheter besvarte undersøkelsen. Det har i tillegg vært gjennomført møter med ulike avdelinger.

Rapportene fra spørreundersøkelsen og dialogmøtet til Frivillighet Norge og den interne kartleggingen i kommunen gav oss et godt grunnlag for det videre arbeidet. Det har blitt gjennomført i dialog med referansegruppa, som ble opprettet i første dialogmøte med lag og foreninger. Den har hatt følgende sammensetning: en fra Sauda Idrettsråd, en fra Sauda Klatreklubb (frittstående klubb), en fra Mental Helse Sauda, en fra Røde Kors/Sauda Turlag, en fra Sauda/Suldal Revmatikerlag og en fra Sauda Sogelag.

Strategien er også diskutert med, og presentert for, helse- og omsorg, her under folkehelsekoordinator, næring og samfunn, rådmannsstab og andre.

For å involvere de unge vil vi invitere Ungdomsrådet til samarbeid.

Frivilligstrategien er delt inn i to deler:

1. Prinsipper for samspillet
2. Rammer for samspillet

Vedlegg: Årshjul

1. Prinsipper

Frivillig sektor anerkjennes som en selvstendig samfunnssektor på lik linje med de andre sektorene i samfunnet. Samarbeid og samskaping mellom kommunen og frivilligheten baseres på likeverdig partnerskap og gjensidig respekt for hverandres roller.

Frivillig sektor er samfunnsbyggende og spiller en viktig rolle som formidler og forvalter av demokratiske verdier i lokalsamfunnet. Samhandling krever ressurser og engasjement, og det må avsettes nødvendig tid til samspillet. Offentlig og frivillig sektor har ulike, men utfyllende roller i samfunnet. Samarbeid bygger på prinsippet om at frivillig sektor skal supplere og ikke erstatte offentlige tjenester.

Kommunen ønsker å legge til rette for en helhetlig frivilligpolitikk på alle nivåer. Politikken skal gi grobunn for en aktiv og voksende frivillig sektor. Utviklingen av frivilligpolitikken skjer i dialog med frivilligheten og bærer preg av åpenhet, forutsigbarhet, tilgjengelighet og tillit.

De 10 bud for frivilligpolitikk utarbeidet av Frivillighet Norge (hovedtrekk):

1. Kjenn frivillig sektor i kommunen
2. Frivilligpolitikken skal gjelde alle kommunale sektorer
3. Anerkjenne egenverdien ved frivillig arbeid
4. Forenkling gir mer innsats

5. Legge til rette for at organisasjoner og lag kan nå egne mål
6. Skape dialog med frivillig sektor gjennom faste kontaktpunkt og opplæring
7. Anerkjennelse og støtte opp om merverdien av frivillig virksomhet
8. Gi frie midler
9. Ikke konkurrere med frivillig virksomhet
10. Skape forutsigbare rammer for frivillig arbeid

2. Rammer

Rammene for samarbeidet er delt inn i

- Dialog
- Ressurser
- Rekruttering

Dialog

Det er frivilligheten som er eksperter på frivillig innsats, lokal mobilisering og engasjement.

Kommunen vil legge til rette for å øke frivillig sektors medvirkning i samhandling med kommunen. Dette vil bidra til gjensidig læring, ideutveksling og avklaring av forventninger, samt demokratiutvikling, bedre kvalitet og bedre eierskap til politiske beslutninger.

Slik gjør vi det:

- Felles årlig møte i mars mellom frivillig sektor ved ressursgruppe, kommune og politikere
- Møte ved behov mellom frivillig sektor og avdelinger i kommunen som allerede har et samarbeid
- Sauda kommunes felles kontaktpunkt for lag og foreninger er enhet for kultur
- Opprette «Frivilligbank» og «Oppgavebank»
- Tilskuddsordninger og driftstilskudd presentert i årshjul
- Sauda Frivilligsentral skal være et kontaktpunkt for enkeltpersoner som ønsker å bidra

Begrunnelse: Det skal gjennomføres årlige møter mellom frivillig sektor, kommuneledelse og politikere i mars, for å ivareta den direkte kontakten mellom partene. Dette vil være nyttig på mange måter, da flere vil vite hva som rører seg i samfunnet vårt, og følelsen av å være knyttet direkte opp mot tiltak og beslutningsansvarlig i kommunen vil bidra til mer eierskap i. f.m. drift og samarbeid på tvers av ulike aktører. Noen avdelinger i kommunen har allerede samarbeid med frivilligheten, og vil ha direkte dialog når det er behov for det. Enhet for kultur vil som tidligere være fast kontaktpunkt for lag og foreninger. For å få en klarere oversikt over ressurser og muligheter, er det ønske om å opprette en oversikt på hvilke frivillige som er tilgjengelige enten gjennom lag og foreninger eller som enkeltpersoner, samt få en oversikt på hvilke oppgaver som er tilgjengelige. Her kan aktuelle avdelinger skissere opp prioriterte oppgaver det trengs hjelp for å løse.

Ressurser

Sauda har et sterkt og aktivt foreningsliv. Frivilligheten har lange tradisjoner, stor kapasitet og opererer på mange samfunnsområder. Frivilligheten tilbyr fritidsaktiviteter for barn og unge, idrettslige- og kulturelle opplevelser, opplæring, beredskapstjenester, helse og omsorgstjenester m.m. Frivillige organisasjoner har opparbeidet seg solid kunnskap, mye erfaring og høy tillit i befolkningen.

Kommunen vil i framtiden ha problemer med å klare å løse alle samfunnsoppgaver alene. Det er derfor svært viktig å stimulere til at det skapes mer frivillig engasjement for å styrke de frivillige organisasjoners rolle, både som nærmiljøbygger, som en inkluderende kraft og som bidragsyter til å løse felles samfunnsutfordringer.

Slik gjør vi det:

Kompetanse

- Kommunen kan bidra med kompetanseheving på tema som spilles inn til enhet for kultur fra frivillig sektor
- Kommunen skal sikre at ansatte har kompetanse til å ta imot og samarbeide med frivilligheten. Samarbeid med frivilligheten skal inn som tema på enhetsledersamlinger.

Begrunnelse: Kommunen kan bidra til kompetanseheving, som eksempelvis søknadsskriving og styrearbeid. Det finnes mange dyktige folk der ute, som gjerne er villige til å dele sin kunnskap med andre. I lag og foreninger er det allerede mye kompetanse som kan komme andre til gode. Samarbeid er et stikkord.

Det er også viktig å sørge for at ansatte i kommunen har kompetanse til å ta imot og samarbeide med frivillige der dette er aktuelt. På forhånd må det avklares hvilke retningslinjer som gjelder, og disse må gjøres kjent for begge parter. Derfor må samarbeid med frivillige inn som tema på enhetsledersamlinger.

Tilskuddsordninger

- Kommunen vil videreføre abonnementet på Tilskuddsportalen, samt arrangere kurs i bruken av denne. Søknadsfrister på kommunale tilskuddsordninger blir lagt ut i årshjulet.
- Tilskudd til skal være forutsigbare og søknadsprosessen skal være enkel.

Samarbeid om felles interesser i lokalsamfunnet

- Kulturenheten vil legge til rette for at frivillige organisasjoner som ønsker å være en ressurs og bidra til å løse samfunnsoppgaver, kan inngå avtaler om samarbeid.
- Frivilligsentralen vil legge til rette for at enkeltpersoner som ønsker å bidra, får være en ressurs i å løse samfunnsoppgaver.
- Kommunen vil sammen med frivilligheten se på utfordringer som er i nærmiljøet, og lage en oversikt over aktuelle aktiviteter som kan bidra til kommunens satsingsområder innen folkehelse. (ref. f.eks. «Leve hele livet-reformen»)

Begrunnelse: Det er viktig at kommunen er åpen om behov for hjelp til å løse samfunnsoppgaver. Dette kan f.eks. gjøres ved å presentere detaljerte lister med oppgaver hvor frivilligheten kan bidra. I de tilfeller prosjekter blir av en større art kan det også inngås egne samarbeidsavtaler. Enkeltpersoner som ønsker å bidra frivillig kan kontakte frivilligsentralen, som vil ha tilgang på denne oversikten.

Rekruttering

Kommunen har et stort potensial i å få flere med som frivillige.

Slik gjør vi det:

- Frivillighetstorg hver høst
- Utvikle en felles aktivitetskalender for frivilligheten
- Hedre frivillige f.eks. gjennom Årets Ildsjel
- Kommunen vil bidra med å dele gode historier og prosjekter på sosiale medier og kommunens hjemmeside.
- Informasjonsmøter på ulike arenaer for å rekruttere frivillige blant ansatte som snart blir pensjonister.
- Videreføre tilbud om Kulturkortet til barn og unge med behov for dette. Det kan forebygge utenforskap og legge et godt grunnlag for livet videre, hvor det å engasjere seg i en frivillig organisasjon føles naturlig og givende.
- Samarbeide med voksenopplæringen og flyktningekoordinator for å legge til rette for inkluderende tiltak, deriblant deltakelse i lokale lag og foreninger.
- Saida Frivilligsentral vil inngå samarbeid med Ungdomsrådet for å legge til rette for rekruttering av frivillige blant unge.
- Saida Frivilligsentral skal jobbe aktivt for å synliggjøre og markedsføre frivillige oppgaver knyttet til kommunal virksomhet
- Saida Frivilligsentral skal utarbeide og formidle velkomstskriv med informasjon om frivillig innsats til kommende pensjonister i Saida kommune

Begrunnelse: Det skal arrangeres Frivillighetstorg hvert år, hvor lag og foreninger får presentere seg og sine aktiviteter. Vi håper at dette kan bli en god vervearena, da det er en kjent sak at mange sliter med rekrutteringen. Ofte kan det være nok at informasjon blir gjort lettere tilgjengelig. I forbindelse med dette er det ønskelig å utvikle en felles aktivitetskalender for frivilligheten, hvor prosjekter eller arrangementer blir presentert, i tillegg til faste aktiviteter.

Frivillige skal fremheves og hedres, f.eks. gjennom prisen Årets Ildsjel. I tillegg skal gode historier og positive ringvirkninger av frivilliges innsats bli presentert på kommunens nettsider og andre sosiale plattformer. Ofte er det lettere å få til rekruttering av nye frivillige ved direkte kontakt. Derfor vil det bli lagt opp til «oppsøkende» virksomhet, både med hensyn til nye pensjonister og nye saudabuer som flytter hit. Ved å legge til rette for at alle barn og unge har mulighet til å delta på fritidsaktiviteter gjennom Kulturkortet, legger vi samtidig et godt grunnlag for neste generasjon frivillige.

Årshjul

Januar
Februar Frivilligsentralen gir ut kulturkalender for seniorer
Mars Felles møte mellom frivillig sektor, ulike avdelinger i kommunen og politikere Medio mars: søknadsfrist kommunale midler til barn og unge/lag, helse og sosial
April Innen 30. april: Lag og foreninger melder inn forandringer i kontaktdata til enhet for kultur, slik at disse blir oppdatert i kontaktlisten
Mai Samarbeid Saudadagene
Juni Starten av juni: Kultur kunngjør ny søknadsrunde spillemidler
Juli
August
September 1. september: Søknadsfrist spillemidler Frivilligsentralen gir ut Kulturkalender for seniorer Frivilligtorg Ferdigstille og formidle velkomstskriv med informasjon om frivillig innsats til nye pensjonister
Oktober Innen 31.oktober: Møte med Idrettsrådet om prioriteringsliste, spillemidler Sauda Kommune v/enhet for kultur samarbeider m/Mental Helse om markering av Verdensdagen for mental helse Avvikling årets TV-aksjon v/fritidsleder og Frivilligsentralen med frivillige bøssebærere
November Melde inn forslag til kandidat til Ildsjelpris Lage oversikt over aktuelle aktiviteter som kan bidra til å nå målsettinger knyttet til «Leve hele livet-reformen»
Desember Budsjettmøtet: Politisk behandling prioritering spillemidler 1. desember: Søknadsfrist Elite/talentstipend – Idrettsrådet

Frivilligheten skal ikke, må ikke, men vil gjerne!

La oss legge til rette for akkurat det, så er det veldig mulig at fine og «nødvendige» ting kan skje.....!

Sauda kommune

Enhet for kultur/Sauda frivilligsentral

31.03.22